

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

לפני כבוד השופט אביים ברקאי

התובע: רפאל שטוב, עו"ד

נגד

הנתבעת: מדינת ישראל - הנהלת בתי הדין הרבניים

ב"כ התובע: עו"ד צבי כהנא
ב"כ הנתבעת: עו"ד שושי נרי, פרקליטות מחוז תל אביב (אזרחי)

פסק דין

חלק ראשון – על פסק הדין; תמצית פסק הדין ותוכן ענייניו וטבלת ריכוז

הסעדים בו

1. על פסק הדין

1.1. בקליפת אגוז

ענייניו של פסק דין זה הוא קביעת נזקו של התובע והפיצוי הכספי לו הוא זכאי בעקבות פסילתו מלהופיע בבית הדין הרבני כך ש"נוצר בפועל 'חרם' אשר מנע מעו"ד שטוב לייצג לקוחות בענייני ממונות וענייני הקדשות" (ר' פסק דינה של כב' הש' אביגיל כהן בתיק זה מיום 27/8/13). קביעת הפיצוי היא לאחר שניתן פסק דין במסגרת ערעור בבית המשפט המחוזי ובהתאם להנחיות אותו פסק דין אליו אתייחס בפסקה הבאה. בדיון שלפני הוגשו סיכומי הצדדים בכתב וכן נערכה השלמת טיעון בעל פה. כל הראיות וכן הציטוטים נלקחו מ משלב שמיעת הראיות בפני כב' הש' אביגיל כהן, למעט אם נרשם אחרת.

1.2. הליכים קודמים בתיק, בתמצית שבתמצית

- תחילתו של ההליך הוא בתביעה שהוגשה ביום 13/6/16 ואשר נדחתה בפסק דין מיום 27/8/13 ואשר דחה את התביעה (כב' השופטת אביגיל כהן). ערעור שהוגש על פסק הדין הביא לכך שבית המשפט המחוזי קבע כי "המדינה נושאת באחריות ישירה למחצית מנזקיו של המערער". מכאן נקבע עוד כי יש להשיב ההליך לבית משפט השלום "על מנת שיוציא מלפניו פסק דין משלים" (ר' ע"א (ת"א) 56740-10-13 עו"ד רפאל שטוב נ' אברהם צבי שינפלד, דיין (מיום 16/8/2015, כב' הש' ח. ענבר, י. שבח ושי' שוחט).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

- להשלמת התמונה ייאמר כי עניינו של התובע נדון, הן במסגרת הליך זה והן במסגרת הליכים אחרים בהם "הוחרם" על ידי ערכאות נוספות. עניינו של התובע נדון גם על ידי בית המשפט המחוזי, בית המשפט העליון ובג"צ והן בבית הדין הרבני לרבות על ידי נשיא בית הדין הגדול כבי הרב עמאר.
- לאחר פסק הדין בערעור הועבר התיק למותב אחר והצדדים ניהלו משא ומתן לא קצר. כך או כך לאחר העברת התיק לטיפול הוגשו סיכומי הצדדים בכתב וכן נוהל דיון בו הוסיפו הצדדים ומיקדו טענותיהם בעל פה ומכאן פסק הדין.

1.3. סכום התביעה, סכומו המירבי של פסק הדין ודרך תחשיב הנזק

- התביעה הוגשה על סך של 2,500,000 ₪ לצרכי אגרה. פסק הדין בערעור קבע כי המדינה תישא באחריות ישירה למחצית מנזקי התובע – ומכאן הסך המירבי לפיצוי הוא מחצית מ – 2,500,000 ₪.
- פסק הדין ידון בארבעה עשר דרישות תשלום שונות וכן בדרישה לפיצוי בגין נזק לא ממוני - פסק הדין מתייחס בחלקו לפיצוי בגין נזק לא ממוני ובחלקו העיקרי לארבעה עשר הליכים שונים בגינם עותר התובע לפיצוי, קרי ארבעה עשר תיקים בהם נמנע או נפגע ייצוגו בבית הדין הרבני. כאן המקום לציין כי התובע טען בתחילה לעשרים ושניים (22) תיקים שונים בהם נפסל מייצוג; מתוך 22 התיקים התייחס התובע לשמונה עשר תיקים בלבד; גם אותם 18 תיקים צומצמו ל – 14 לאחר שביחס לארבעה מהם ציין התובע כי לא נגרם לו נזק ממוני.
- כבר מיד ייאמר כי ההכרעה בהליך תעשה על בסיס הנתונים שהובאו וכן על דרך האומדנה, כל זאת לאחר קביעת מנגנון חישוב וכן הקריטריונים לחיוב והבסיס לקביעת הפיצוי.

2. תמצית פסק הדין וכן טבלה מרכזת ובה פירוט הפיצוי שנדרש לצד קביעות

פסה"ד

- 2.1. בחלקו הראשון של פסק הדין (סעיפים 1 – 4) - יובאו העובדות והטענות הרלוונטיות וכן טבלה מרכזת של כל ההליכים.
- 2.2. בחלקו השני של פסק הדין (סעיפים 5-10) – יפורט מנגנון החישוב והקריטריונים לפיהם יוערך הפיצוי לו זכאי התובע. ניתן יהיה לחסוך ולפסוח על הדיון בכל אחד מבסיסי התחשיב ולהסתפק בריכוז הראשוני שבסעיף 5.3 לפסק הדין.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

- 2.3. בחלקו השלישי של פסק הדין (סעיפים 11-18) – יובא דיון ביחס לשבעה הליכי שונים בגינם דורש התובע פיצוי ואשר להם מכנה משותף.
- 2.4. בחלקו הרביעי של פסק הדין (סעיפים 19-25) – יובא דיון ביחס לשבעה הליכים נוספים בגינם דורש התובע פיצוי.
- 2.5. בחלקו החמישי של פסק הדין (סעיפים 26-27) – תהא התייחסות לדרישות התובע לפיצוי בגין נזק שאינו ממוני, פגיעה בשם הטוב והמוניטין וכן פיצוי בגין עגמת נפש.
- 2.6. בסופו של הליך (סעיף 28) – חויבה הנתבעת בתשלום הסך של 428,625 ₪ בצירוף מע"מ וכן 91,575 ₪ הכל בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 13/6/2006 ועד למועד התשלום בפועל. בנוסף חויבה הנתבעת בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 85,725 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד פסק דין זה ועד למועד התשלום בפועל.

3. טבלת הסעדים לתובע בהתאם להליכים השונים בגינם נדרש פיצוי

3.1. למען הנוחות תובא להלן טבלה המרכזת את כל ארבעה עשר ההליכים אליהם התייחס התובע וביחס לכל הליך יפורט הן סכום התביעה והן הסכום שנפסק. שוב יודגש כי בהתאם לקביעת בית המשפט המחוזי בערעור שהוגש על פסק הדין המקורי – הרי יש לחייב את הנתבעת במחצית מהנזק שייקבע. אשר על כן – התובע יהיה זכאי רק למחצית מכל סכום אשר ייקבע בהמשך פסק הדין .

3.2. לעניין תחשיבי הפיצוי אל מול תחשיבי התביעה יובהרו להלן שלושה :

- **ראשית** - כבר מיד ייאמר כי בפסק הדין התייחסות פרטנית לכל אחת מדרישות התובע ובסופו של יום נקבעו רובם ככולם על דרך האומדנה ;
- **שנית** - התובע ערך תחשיביו בהתאם לתשלום שעתי בסך של 100 \$ או 200\$. כפי שעוד יורחב להלן - הפיצוי בפועל חושב בהתאם לתעריף שעתי שהשווה ל-100\$.
- **שלישית** – כתב התביעה וטענות התובע לא ננקבו בש"ח אלא בדולר ארה"ב. על מנת להמיר הסכומים למטבע ישראלי יחושב כל פיצוי בהתאם לשער של 4.5 ₪ לדולר. שער זה הוא השער היציג במועד הגשת התביעה – 13/6/06 ועל כך יורחב בסעיף 10 להלן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

הפניה לסעיף פסה"ד	סכום הנזק – אותו יש להפחית למחצית	דרישת התובע	שם ההליך	
סעיף 12 לפסה"ד	\$ 3,000 + מע"מ לפי 30 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$100	\$ 6,000 בצירוף מע"מ לפי 30 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$200	שומרי אמונים נ' הרב ויצרברגר	1.
סעיף 13 לפסה"ד	\$ 3,000 + מע"מ לפי 30 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$100	\$7,000 + מע"מ לפי 35 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$200	דויטש נ' נביאי	2.
סעיף 14 לפסה"ד	\$ 3,000 + מע"מ לפי 30 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$100	\$20,000 + מע"מ לפי 100 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$200	הועד הכללי נ' בית הרב	3.
סעיף 15 לפסה"ד	\$ 3,000 + מע"מ לפי 30 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$100	\$8,000 + מע"מ לפי 40 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$200	רבין נ' בוקשפן	4.
סעיף 16 לפסה"ד	\$ 3,000 + מע"מ לפי 30 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$100	\$14,000 + מע"מ לפי 70 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$200	הרב שלמה ליכטיג נ' קרית חינוך	5.
סעיף 17 לפסה"ד	\$ 3,000 + מע"מ לפי 30 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$100	\$14,000 + מע"מ לפי 70 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$200	פרקוביץ נ' בידרמן	6.
סעיף 18 לפסה"ד	\$500 + מע"מ 5 שעות לפי שכר שעתי של \$100	\$1000 + מע"מ לפי 5 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$200	סבוראי נ' פרידמן	7.
סעיף 19 לפסה"ד	התובע אינו זכאי לפיצוי	\$10,000 + מע"מ לפי 50 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$200	כנסת יצחק נ' איתרי חדרה	8.
סעיף 20 לפסה"ד	\$2,000 + מע"מ	\$4,000 + מע"מ	חמו נ' זעפרני	9.
סעיף 21 לפסה"ד	התובע אינו זכאי לפיצוי	\$40,000 בצירוף מע"מ לפי 200 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$200.	הקדש פורת יוסף (יוחננוף) נ' ראובן כהן	10.
סעיף 22 לפסה"ד	\$100,000 + מע"מ	\$100,000 + מע"מ	ישיבת הר"ן נ' אונגוואר	11.
סעיף 23 לפסה"ד	התובע אינו זכאי לפיצוי	\$55,000 + מע"מ	דיוויס נ' מרצבך	12.
סעיף 24 לפסה"ד	\$70,000 + מע"מ לפי 700 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$100	\$200,000 לפי 2000 שעות עבודה בתעריף שעתי של \$100	הקדש כולל וואהלין	13.
סעיף 25 לפסה"ד	התובע אינו זכאי לפיצוי	\$170,000 בצירוף מע"מ	אור ישראל נ' דגל ראובן	14.
	\$190,500 + מע"מ		סך כל הנזק (לפני הפחתה למחצית)	

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

4. רקע עובדתי ודיוני הנדרש לפסק דין זה

- 4.1 ביום 13.06.06 הגיש התובע לבית משפט זה תביעה בגין נזקים שנגרמו לו עקב החלטות דיינים בבית הדין הרבני לפסול אותו מלשמש כעורך דין בתיקים שהובאו בפניהם. עו"ד שטוב התמחה בין היתר בנכסים שבהקדש, וכיוון שהוחרם על ידי הרכב הדין בתחום זה נחסם בפועל הייצוג ביחס לנכסים שבהקדש בבית הדין הרבני האזורי בירושלים. חסימה זו הוגדרה על ידי התובע וגם על ידי השפט כ"חרם".
- 4.2 התובע התייחס לכך שמדובר בחרם מצד הדיינים וכי מנהל בתי הדין הרבניים והיועץ המשפטי לשיפוט רבני שיתפו פעולה בעשיית החרם ובהרחבתו. התובע טען כי המדינה אחראית לעוולות שביצעו הדיינים ועובדי הציבור ומכאן התביעה.
- 4.3 מנגד הגישה המדינה בקשה לסלק על הסף את התביעה כנגד עובדי הציבור בשל חסינות עובדי ציבור וכן בשל חסינות משפטית. בקשה זו התקבלה ביום 17.12.08 כשהתביעה סולקה על הסף נגד עובדי הציבור. על החלטות אלה הגיש התובע ערעורים לבית המשפט המחוזי בתל אביב- ע"א 1100/08 וע"א 2550/08. הערעורים אוחדו ונדחו בפסק דין מיום 13.4.11.
- 4.4 התובע המשיך לבית המשפט העליון במסגרת רע"א 4126/11. הדיון בבקשת התובע תיק אוחדה עם תיקים נוספים שהתעוררה בהם שאלת חסינות עובדי ציבור, ואולם באף אחד מההליכים שאוחדו לא התעוררה שאלת החסינות השיפוטית. בדיון שהתקיים בבית המשפט העליון ביום 12/2/13 ביקשה המדינה לדחות את ההכרעה שכן אפשר ופסק הדין שיינתן בבית משפט השלום יספק את התובע ובקשת רשות הערעור תתייתר. בית המשפט העליון קיבל את עמדת המדינה והמליץ לתובע למחוק את ערעורו בכפוף לשמירת טענותיו אותן יהיה רשאי לטעון במסגרת ערעור על פסק הדין הסופי של בית משפט זה. התובע מצדו קיבל את המלצת בית המשפט העליון ובקשת רשות הערעור נמחקה.
- 4.5 ביום 27/8/13 ניתן כאמור פסק דינה של כב' השופטת אביגיל כהן אשר דחה אמנם את התביעה אך כלל ביקורת על התנהלות הדיינים והמדינה. בפסק הדין נקבע כי חסינות הדיינים נפרשת גם על תביעות שהוגשו נגד המדינה בגין עוולות שביצעו שופטים או דיינים אפילו במקרים של "ירשלות רבתי". פסק הדין שדחה את התביעה לא כלל, מעצם טבעו, התייחסות לשאלת הנזק והפיצוי לו עתר התובע.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

4.6. ערעור שנדון בבית המשפט המחוזי (ע"א 56740-10-13, כב' הש' י. ענבר, י. שבח וש. שוחט) התקבל בחלקו ונקבע כי דיני בית הדין הרבני אכן נהנים מחסינות שיפוטית מוחלטת למעשיהם וכי המדינה אינה אחראית לעוולותיהם באחריות שילוחית.

עם זאת נקבע כי המדינה אחראית באחריות ישירה לנזקים שנגרמו לתובע אותם הייתה יכולה למנוע באמצעים המנהליים שעמדו לרשותה. עוד נקבע כי יש לייחס לתובע אשם תורם בשיעור של 50%, וכלשון בית המשפט: "בענייננו, בחר המערער להתבטא כלפי הרב שיינפלד באופן שלוח רסן ובכך הקים עליו עילת פסלות. לאחר מכן התמיד בסירובו העיקש להתנצל על האופן שבו התבטא ובכך נמנע לעשות באופן סביר להקטנת נזקיו. בנסיבות אלה הייתי מייחס למערער 50% מנזקיו".

הערת מעבר – לפירוט כל התיאור העובדתי והנימוקים שהביאו לקביעות בפסק הדין הראשון ובפסק הדין שבערעור ניתן להפנות לאותם פסקי דין. בהינתן העובדה שפסק דין משלים זה מתייחס אך ורק לשאלת הנזק והפיצוי הרי די בפירוט שהובא לעיל כדי להציב המסד להמשך הדיון.

חלק שני – הנחות יסוד לקביעת הפיצוי הכספי (ניתן לחסוך קריאת כל החלק השני ולהסתפק בתמצית שבסעיף 5.3 בלבד)

5. כללי ותמצית מנגנון חישוב הפיצוי

5.1. התובע עותר לתשלום בגין שכר טרחה שנמנע ממנו או לחילופין עבודה שנאלץ להשקיע בשל החרמתו בבית הדין הרבני. עיקר רכיבי דרישות הפיצוי אינו מבוסס על מסמכים חד משמעיים כגון חשבונות עסקה שהוצאו ללקוחות, רישום שעות עבודה מדויק או כל הוכחה דומה. עם זאת לפחות ביחס לחלק מדרישות הפיצוי יש מקום לקבוע פיצוי ומכאן יש מקום לקבוע מנגנון חישוב הפיצוי.

5.2. תחשיב הנזק והפיצוי ייעשה על דרך האומדנה כאשר בפסקאות הבאות יובאו התבחינים (קריטריונים) לקביעת הנזק והפיצוי לו זכאי התובע. עוד ייקבע מנגנון מנחה לבחינת דרישות התובע כאשר הקביעות בהמשך פסק הדין יתבססו על אותו מנגנון חישוב.

5.3. תמצית מנגנון החישוב

ניתן לחסוך קריאת כל הנימוקים שהביאו לקביעת מנגנון החישוב ולהסתפק בתקציר המובא להלן:

(א) שעת עבודה – הכנסה של \$100 - בגין שעת עבודה שהשקיע התובע יש לפצותו בסך בש"ח השווה ל – 100 דולר ארה"ב. הכוונה ברכיב זה היא לעבודה שנאלץ התובע

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

להשקיע במאמץ להסיר את רוע גזירת ההחרמה שהטיל עליו בית הדין הרבני. על כך בסעיף 7 להלן;

(ב) בגין שכר טרחה שנמנע מהתובע זכאי התובע ל – 75% מסך שכר הטרחה - יש להבחין בין שעת עבודה שהשקיע התובע לבין מקרים בהם התובע עותר לתשלום שנמנע ממנו. בכל המקרים בהם ייקבע כי נמנע מהתובע לקבל שכר טרחה יש להתייחס לתקורות העבודה. ובמילים פשוטות, גם כאשר מקבל עורך דין או כל בעל מקצוע שכר טרחה בגין עבודתו הרי הדבר כרוך בהוצאות שונות. משכך, הנזק והפיצוי לתובע יעמוד על סכום שעתי של 75 דולר ארה"ב או 75% מסכום שכר הטרחה אשר ייקבע שנמנע מהתובע. על כך בסעיף 8 להלן;

(ג) יש לחלק לשניים כל סכום שייקבע והפיצוי המירבי הוא 1,250,000 ₪ - בהתאם לקביעת בית המשפט המחוזי הרי על הפיצוי להיות בשיעור השווה למחצית מהנזק שייקבע. על כך בסעיף 9 להלן.

(ד) שער הדולר - 4.5 ₪ לדולר – על כך בסעיף 10 להלן.

(ה) עגמת הנפש תיקבע בשיעור של 20% מסך הנזק הממוני – קביעת עגמת הנפש אינה חלק מרכיב תחשיבי האומדנה. עם זאת, למען הנוחות ועל מנת לרכז מנגנון תחשיב הפיצוי הכולל ייאמר כבר עתה כי התובע יהיה זכאי לפיצוי בגין עגמת הנפש בשיעור של 20% מסך הנזק הממוני בדומה להלכה בע"א 4232/13 אַנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ נגד אלי בלום (מיום 29/1/15), על כך בסעיף 27 להלן.

6. מסגרת הדיון בתחשיב על דרך האומדנה

6.1 דרישת שכר שנמנעה קבלתו או דרישת תשלום בגין עבודה שבוצעה יחושבו ברגיל בהתאם להסכמים שנערכו ואסמכתאות המוכיחות היקפי התשלום הנדרשים. כאשר הסכום לתשלום לא ניתן להערכה ניתן לפעול בהתאם לסעיף 46 לחוק החוזים (חלק כללי) תשל"ג 1973 הקובע כי "חייב לתשלום בעד נכס או שירות שלא הוסכם על שיעורו, יש לקיים בתשלום של סכום שהיה ראוי להשתלם לפי הנסיבות בעת כריתת החוזה".

הוראות סעיף זה מקורן בדיני עשיית עושר ולא במשפט כאשר בבסיסן עומד העיקרון לפיו אדם זכאי לשכר עבור עמלו, בין אם לא סוכם מלכתחילה היקף השכר שישולם או בין אם עסקינן במקרים בהם השירות נפסק בטרם הושלם. להרחבה לעניין זה ר' גי קלינג אטיקה בעריכת דין (תשס"א) בע"מ 270.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

6.2. במקרים בהם לא ברור וידוע היקף הנזק הרי אין למהר ולשלול פיצוי בדרך של "הכל או לא כלום" אלא יש לנסות ולהגיע לקביעת הנזק בדרך של הערכה ואומדנה. בסופו של יום החיים אינם בגדר מציאות בינארית ובהחלט קיימים מצבים בהם כימות הנזק אינו מדויק אך קיומו ידוע וברור. במקרים כאלה העמימות ביחס לנזק תתבהר, ככל האפשר, בדרך של הערכת הנזק וכך יש לעשות גם בעניינינו. להרחבה לעניין זה ר' ע"א 2538/15 , הסתדרות מדיצינית "הדסה" נ' יהודית זר (מיום 15/1/17, כב' השי"י עמית, נ' סולברג וא' שהם); וכן ע"א 3521/11 עו"ד דניאל וגנר נ' מזל עבדי (מיום 22/6/14, כב' השי"י דנציגר, נ' הנדל וא' שהם).

6.3. פסיקת בית המשפט התייחסה למקרים בהם יש לקבוע שכר טרחת עו"ד וזאת למשל כבר בע"א 136/92, ביניש-עדיאל - עורכי-דין נ' דניה סיבוס חברה לבנין בע"מ (מיום 5/10/93, כב' השי"י ד' לוי, א' גולדברג וא' מצא) וכן ר' ע"א 9282/02, יכין חקל בע"מ נ' עו"ד יחיאל (מיום 28/4/04, כב' השי"י א' ריבלין, מ' נאור וס' גיוראן) ור' לאחרונה גם ע"א 8934/17, אלי זהר - נאמן המכון לרפורמות מבניות בע"מ נ' החברה הכלכלית לראש העין בע"מ (מיום 17/3/19, כב' השי"י י. עמית, ג' קרא וא' שטיין). לעניין זה נקבע כי בעת קביעת התשלום "יש להביא בחשבון, בין היתר, את הזמן שהקדיש עורך-הדין לטיפול בעניינו של הלקוח; את מהותו, היקפו ומידת מורכבותו של השירות" (ר' יכין חקל בע"מ נ' עו"ד יחיאל המוזכר לעיל).

6.4. להשלמת התמונה ייאמר כי פסיקת תשלום על דרך האומדנה מצאה מקומה בשורה של פסקי דין כאשר נקבע כי "באותם מקרים אשר בהם קשה להוכיח בדייקנות ובוודאות את מידת הנזק בשיעור הפיצוי, אין בכך כדי להכשיל את תביעת הנפגע, ודי לו שיביא אותם נתונים, אשר ניתן באופן סביר להביאם, תוך מתן שיקול-דעת מתאים לבית המשפט לעריכת אומדן להשלמת החסר" [תא (ת"א) 4890-05-14 ת.מ. טלעדן בע"מ נ' א. דורי בניה בע"מ (מיום 2/7/18, כב' השי"י י. אטדגי)]. ההלכה היא שעל בית המשפט להסתמך על נתונים שהובאו ולנמק האומדנה בהתאם לכך, ור' למשל ע"א 8588/06 דוד דלג'ו נגד אכ"א לפיתוח בע"מ (מיום 11/11/2010) וכן דני"א 4963/05, בי"ח כרמל חיפה נ' עדן מלול (מיום 29/8/20) וכן אפנה אל פסקי דין אשר הציבו הבסיס להלכה – ע"א 646/85 יצירות ברנע בע"מ נגד דניה חברה לפיתוח בע"מ (מיום 18/5/88); ע"א 1229/97 איי.אמ.איי – שיווק והשקעות בינלאומיים בע"מ (מיום 2/9/1999) וכמובן ע"א 355/80 נתן אניסימוב בע"מ נ' מלון טירת בת שבע בע"מ (מיום 9/3/81).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

7. עלות שעת עבודה של התובע – 100 דולר ארה"ב

7.1. התובע טוען כי יש לחשב עלות שעת עבודה לה הוא זכאי בהתאם לתעריף של \$ 200 לשעה. לצורך כך המציא התובע חוות דעת של עו"ד שמואל אוסלנדר לפיה תעריף ראוי לשעת עבודה של התובע הוא בין \$200 ל-\$300 בתוספת מע"מ. עוד מצייין עו"ד אוסלנדר כי דרישת התובע לחיוב בהתאם לתעריף שעת של \$200 בצירוף מע"מ הוא "חיוב על הצד הנמוך של סרגל התעריפים המקובל בשוק". חוות הדעת התייחסה לכך שהתובע הוא "עורך דין בעל ותק של כ-30 שנים, שהוא בעל משרד המתמחה בליטיגציה ובעל נסיון רב בערכאות השונות ובבתי הדין הרבניים אשר שימש שנים רבות כיועץ משפטי של עירייה וכן של רשויות מקומיות נוספות וביניהן מועצה אזורית זבולון, עיריית קרית שמונה, מועצה מקומית רכסים, מועצה מקומית אשקלון, מועצה מקומית סג'ור ומועצה מקומית קרית יערים".

7.2. הנתבעת מצידה כלל לא המציאה כל חוות דעת נוגדת. עם זאת העלתה הנתבעת טענות כנגד חוות דעתו של עו"ד אוסלנדר וציינה כי מדובר בעו"ד היושב בתל אביב וכן כי אינו בקיא בהסכמי שכר טרחה במגזר החרדי. הנתבעת טענה עוד כי עו"ד אוסלנדר לא עיין בדו"חות המס השנתיים של התובע וכי דו"חות אלה לא תומכים בטענות התובע. לעניין זה מפנה הנתבעת לכך שבשנת 2003 עמדו כל הכנסות התובע משכר טרחה על סך של 275,000 ₪ בלבד; בשנת 2005 עמדו ההכנסות על הסך של 116,776 ₪ בלבד ובשנת 2005 עמדו ההכנסות על הסך של 114,805 ₪ בלבד.

ייאמר כי הנתונים ביחס להכנסות התובע לשנים 2003 עד 2005 אכן אינם תואמים לטענה לפיה גבה שכר טרחה שעת של \$200. התובע מתייחס להיקף ההכנסות הנמוך מסביר וטוען שבית הדין הרבני פגע בהכנסותיו שהיווה את עיקר עיסוקו בשנים אלה. להשלמת התמונה ייאמר כי הכנסות התובע בשנת 2010 עמדו על הסך של 1,419,065 ₪ - דבר המלמד אכן על הכנסות חודשיות גבוהות ותואמות יותר לטענות התובע. הנתבעת מצידה טוענת כי הכנסות שנת 2010 נובעות מתיקים אשר התנהלו במשך שנים והתמורה בגינם שולמה בשנת 2010, ובמילים אחרות – החיוב נערך לא בשנת 2010 אלא במהלך שנים לפני כן.

7.3. חוות דעתו של עו"ד אוסלנדר לא התייחסה להבחנה בין תעריף עבודה להליך ממוקד לבין תעריף להליך מתמשך המתפרש לעתים על פני חודשים ושנים רבות. במלוא הכבוד אין מקום לקבל הטענה לפיה תעריף שעת של \$200 נכון ביחס לכל תיקי הליטיגציה, בכל היקף ובכל נפח. כאן המקום לציין שאפילו התובע עצמו, כאשר התייחס להליך שבו היקף העבודה הוא לטענתו 2,000 שעות עבודה - טען כי התעריף השעתי שהוסכם עמד על סך של \$100 בלבד.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

7.4. נימוקים לקביעת תעריף שעת של \$100 ולא \$200 - לצורך תחשיב בפסק דין זה יש להתייחס לעלות שעת עבודה של התובע כעומדת על הסך של \$100 ולעניין זה יובאו הנימוקים הבאים:

(א) נימוק ראשון לקביעת תעריף של \$100 לשעה - ניסיון החיים מלמד כי ברגיל יש הבדל בתעריף ובתשלום אותו מבקשים בעלי מקצוע וזאת בין היתר בהתאם להיקף ונפח העבודה המבוקש. אין דינה של עבודה חד פעמית בהיקף של שעה אחת או שתיים כדין עבודה הנמשכת עשרות, מאות ואף אלפי שעות. משכך, אין לייחס תעריף כולל בסך של \$200 לכל שעות העבודה, יהא היקף העבודה אשר יהא.

(ב) נימוק שני לקביעת תעריף של \$100 לשעה – לו אכן תעריף שעות העבודה של התובע עומד על הסך של \$200 לשעה, הרי לכאורה לא היה צורך להציג חוות דעת מומחה וניתן היה להציג היקפי השתכרות ותשלומים מלקוחות אחרים. ודוק – גם אם נאלץ התובע, בגין ההחרמה, לעבוד רק מחצית משעות העבודה בחודש או אפילו רק 10 שעות עבודה בחודש - הרי חזקה עליו שיכול היה להראות חשבוניות מס המוכיחות כי גבה \$200 בגין כל אחת מאותן 10 שעות עבודה. כך לא היה.

(ג) נימוק שלישי לקביעת תעריף של \$100 לשעה – אפילו תתקבל הטענה לפיה החרמת התובע הביאה לפגיעה כה גדולה במשרדו ובשל כך לא ניתן להוכיח שכר לשעה - הרי עדיין היה על התובע להציג נתוני השתכרות עובר להחרמה ולהוכיח שגבה תעריף שעת בסך של \$200. התובע, במלוא הכבוד, לא הוכיח זאת.

(ד) נימוק רביעי לקביעת תעריף של \$100 לשעה – אחד ההליכים בגינו עותר התובע לפיצוי הוא ההליך בעניין "הקדש כולל וואהלין". בהליך זה הוגש תצהיר מטעם הרב שמשון פוליקמן ז"ל אשר כיהן כאפוטרופוס בהקדש כולל וואהלין בו הצהיר כך: **"עם תחילת עבודתנו ביקש עו"ד שטוב שכ"ט בסך של \$100 לשעה ומע"מ והסכמנו"**. הנה לפנינו הד משיחות שכר הטרחה של התובע ועדות לתעריף השעתי אותו ביקש. עדות התומכת בקביעה לפיה יש להעמיד שכר טרחת התובע על הסך של \$100 בצירוף מע"מ לשעה.

8. בגין שכר טרחה שנמנע מהתובע זכאי התובע ל – 75% מסך שכר הטרחה

8.1. הערת פתיח חשובה – בסופו של פסק דין ולאחר בחינת כל ההליכים בגינם נדרש תשלום – לא חויבה הנתבעת בגין תשלום שכר טרחה שנמנע וזאת מסיבות שונות. כלומר, בפועל לא נעשה שימוש בקריטריון שיפורט להלן ועל פניו יכול הקורא לדלג על קריאת פסקה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

זו. עם זאת – הדיון בקריטריון זה נותר בפסק הדין ואפילו ייקבע בהמשך שהיה מקום לחייב בתשלום כלשהו בגין שכר טרחה שנמנע – הרי שיעור התשלום צריך לעמוד, ככל שתתקבל עמדת פסק דין זה, על 75 דולר לשעה או 75% מסכום שכר הטרחה שהיה נגבה הכל כמפורט להלן.

8.2. בסעיף 7 לעיל נקבעה עלות שעת עבודה של התובע לסך של \$100 בצירוף מע"מ. יש להדגיש כי קביעה זו מתייחסת לעלות שעת עבודה אך אינה מתייחסת לסך הרווח שנמנע מהתובע בגין כל שעת עבודה, קרי ההכנסה בניכוי הוצאות. סכום שכר טרחה אשר נמנע מהתובע גבוה מסכום הרווח שנמנע מהתובע ואין לפצותו במלוא שכר הטרחה אלא רק ברווח שנמנע.

8.3. על חשיבות ההבחנה לענייננו - ההבחנה בין עלות שעת עבודה לבין הרווח שנמנע מהתובע רלוונטית ביותר לענייננו. התובע עותר לשני סוגי הליכים עיקריים בגינם נדרש פיצוי – הסוג הראשון של ההליכים - פיצוי בגין עבודה שנאלץ לבצע בשל החרמתו. בגין עבודה זו אכן זכאי התובע לפיצוי מלא הכולל את הוצאותיו; הסוג השני של ההליכים – פיצוי בגין שכר טרחה אותו היה עליו לקבל אלמלא ההחרמה. בכל הקשור לסוג השני של ההליכים – הרי גם אם ייקבע שהתובע זכאי לפיצוי עדיין נזקו מוגבל לרווח שנמנע ממנו.

8.4. הנחת היסוד היא שקיים פער בין עלות שעת עבודה לבין הרווח אותו מפיק בעל מקצוע מהתמורה בגין אותה שעה. בענייניו של התובע ברי כי עלות שעת עבודה כוללת בין היתר גם תקורות בהן הוא נושא. כך למשל מתוך שכר הטרחה אותו מקבל התובע הוא נושא בעלויות שכירת או רכישת משרד עורכי הדין בו הוא יושב, אף אם הוא עובד מביתו; עוד נושא התובע בעלויות החזקת המשרד וניהולו; עלויות מיחשוב ותקשורת וכן ספרות משפטית וכן עלויות הכשרה ולימוד; בנוסף וככל שהתובע מחזיק צוות עזר מתווספת עלותו גם היא להוצאות המשרד.

יש להעמיד העלויות וההוצאות בהן נושא התובע על שיעור שבין 25% ל – 50% מהתמורה אותה מקבל התובע. בהנחה שהתובע עמד על רף ההוצאות הנמוך, הרי עדיין הפער בין הכנסותיו לרווחיו יעמוד לכל הפחות על 25%. מכאן ככל שיימצא כי התובע לא עשה דבר בהליך כלשהו ושכר הטרחה נמנע ממנו בשל החרמתו – אזי יהיה זכאי לפיצוי בסך של 75% מסך שכר הטרחה הראוי.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

9. יש לחלק לשניים כל סכום פיצוי שייקבע

9.1. בפסק הדין בערעור קבע בית המשפט כאמור כי התובע "נמנע לעשות באופן סביר להקטנת נזקיו. בנסיבות אלה הייתי מייחס למערער 50% מנזקיו". המשמעות היא שכל סכום אשר ייקבע בפסק דין זה כנזק בר פיצוי יחולק לשניים והפיצוי שייקבע יעמוד על מחציתו.

9.2. במסגרת סיכומי הצדדים הובאה טענת התובע לפיה גם מחצית נזקיו עולה על הסך של 2,500,000 ₪, הוא סכום התביעה – ומשכך הוא זכאי לסעד בגובה מלוא הסכום הנתבע. התובע טוען כי הוכיח נזק ממשי בסכום של 5,547,365 ₪ כך שגם מחצית הסכום שהוכיח עולה ממילא על הסך של 2,500,000 ₪. אין לקבל טענת התובע ולכך ייאמרו שניים:

- ראשית ועיקר, לגופו של ענין – לגופו של ענין פסק דין זה ממילא קובע נזקים נמוכים מסכום התביעה כך שממילא אין להידרש לטענת התובע;
 - שנית, לגופה של טענה – לגופה של טענה, משמעות הקביעה לפיה התובע נושא במחצית מנזקיו היא שמלכתחילה יועמד סכום הפיצוי המקסימלי על מחצית מ – 2,500,000 ₪ קרי 1,250,000 ₪ בלבד.
- ודוק – לו היה נקבע מלכתחילה שהתובע אכן זכה במלוא סכום התביעה ולאחר מכן היה נקבע בהליך ערעור כי עליו לשאת במחצית מנזקיו הרי במקרה כזה היה עומד סכום הפיצוי המירבי על הסך של 1,250,000 ₪. העובדה שבעניינינו נקבע מלכתחילה בערעור שיעור הנזק שהוא 50% ורק לאחר מכן ייקבע כעת גובה הנזק – אינה מעלה ואינה מורידה.

10. שער הדולר – 4.5 ₪ לדולר ארה"ב

התביעה התנהלה כשהיא מתייחסת לסכומים הנקובים בדולר ארה"ב. פסק הדין יינתן בש"ח ולצורך כך ייעשה שימוש בשער המרה של 4.5 ₪ לדולר ארה"ב. הלכה היא כי "שערי חליפין הם בגדר ידיעה שיפוטית. הם ניתנים לבירור בנקל על ידי בית- המשפט ואין צורך להביא על כך ראיות" ור' ע"א (ח"י) 2144/02, מנדלבלית נתן נ' מנדלבלית אהוד (מיום 20/4/2004, כב' השופט דר). עיון בפרסומי בנק ישראל מלמד כי שער היציג של הדולר ליום 13/6/2006, מועד הגשת כתב התביעה, עמד על סך של 4.5 ₪ לדולר ועל סמך שער המרה זה יחושב הסעד לו זכאי התובע.

הערת מעבר – משנקבע מנגנון תחשיב הנזק והפיצוי ניתן לפנות להתייחסות פרטנית לכל אחד מארבעה עשר ההליכים. ההתייחסות תחולק לשניים – הליכים להם מכנה משותף והליכים ללא מכנה משותף.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

חלק שלישי – יישום וקביעת הפיצוי ביחס לשבעה הליכים בעלי מכנה משותף

11. כללי – הליכים בהם עותר התובע לפיצוי בגין ערעור על פסילתו יתומחרו

בממוצע שעות של 30 שעות עבודה להליך

11.1. פסילת התובע מייצוג גררה הליכי ערעור ופעולות שביצע על מנת שיוכל להמשיך בייצוג לקוחותיו. התובע עותר לתשלום בגין שעות העבודה שהשקיע על מנת להתמודד עם פסילה זו.

11.2. היקף שעות העבודה להם טוען התובע משתנה מתיק לתיק. למעט הליך אחד בו דרש התובע שכר בגין 5 שעות עבודה, עמדה דרישתו על היקפי עבודה של 30 שעות עבודה, 35 שעות עבודה, 40 שעות עבודה ואף 70 ו- 100 שעות עבודה.

11.3. בכל הקשור להיקף שעות העבודה מפנה המדינה למשל לכך שהודעת ערעור שהגיש התובע הכילה אך ורק שניים וחצי עמודים וכי פרוטוקול דיון בערעור מיום 28/6/2006 הכיל כעמוד אחד בלבד. לדברי המדינה היקף הערעור והדיון אינו עולה בקנה אחד עם דרישת השכר של התובע ועם טענתו לעשרות שעות עבודה.

11.4. מנגד טוען התובע כי יש לבחון לא רק את היקף הערעור שנכתב אלא גם ובעיקר את ההשקעה שבהגשתו וכן את היקף הדיון אשר כולל גם "ויכוחים" שאינם מוצאים ביטויים בפרוטוקול. וכך נראה הדבר במסגרת החקירה הנגדית שנערכה בפני מותב קודם (ההדגשות לא במקור):

ש: "אתה הצגת את כתב הערעור שמשתרע על עמוד 1 יש עוד חומר.

ת: "ערעור לא נמדד בעמודים. נמדד בתכנים שהוא אמור לייצג ונושאים

שאמורים לבדוק, דברים שעומדים ברומו של עולם...."

ובהמשך:

ש: "הדיון בערעור הוא פחות מעמוד אחד שבו התיק בהסכמה עובר להרכב אחר, אז איך יש 35 שעות.

ת: "הדבר האחרון שעל פיו את יכולה לגבש דעה בהליך משפטי זה לגבי כמות המילים שנכתבת. כשאת רואה בסופו של יום את ההסכמה בבית הדין להעביר את זה, זה אחרי יום שלם שאת יושבת בוויכוחים ועניינים ואז מגיעים לשורה האחרונה שאין ברירה אלא להעביר את זה. את לא חושבת שזה נכתב מבלי שקדם לזה ארבעה או חמש שעות. אני הערכתני זמן שהשקעתי בתיק הזה והגעתי שלמצער זה 35 שעות."

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

וכך נותרנו עם הוכחה לכך שאכן הושקעה עבודה על ידי התובע אך ללא הוכחה חד משמעית להיקף שעות העבודה שהושקעו בה.

11.5. ניתן לקבל את טענת התובע לפיה היקף כתבי הטענות לא בהכרח מלמד על היקף שעות העבודה שהושקעו בהכנתם. עם זאת בהעדר אינדיקציה להיקף השעות בפועל אנו שבים ונדרשים להערכת מספר שעות העבודה שהושקעו בפועל. לעניין זה ייאמרו הדברים הבאים:

- ראשית - יש מקום ליתן את הדעת לכך שהערעורים ביחס לפסילת התובע ולהחרמתו התייחסו, מעצם טבעם, לסוגיות חוזרות ונשנות ומכאן גם העלאת הטיעונים על הכתב וכן בעל פה נעשו באופן חוזר ונשנה. ובמילים פשוטות – סביר כי הליך הערעור הראשון על פסילת התובע חייב עבודה שונה ואף רחבה יותר מהליכי הערעור שלאחריו. התלם שחרש כל הליך סלל את הדרך עבור הליכים שלאחריו ולא היה צורך להשקיע בכל הליך כאילו היה הראשון מסוגו;

- שנית – הערכת שעות העבודה המשתנות של התובע לא הוכיחה באופן חד משמעי את ההבדל שבין 30 שעות עבודה לבין 70 או 100 שעות עבודה.

11.6. קביעת היקף שעות ממוצע - בהינתן העובדה שהתובע עותר לתשלום בגין הליכים במספר הליכים שונים, הרי ניתן לאזן ולקבוע היקף שעות ממוצע ואחיד לכל הערעורים. נתתי דעתי לכך שהערכת שעות העבודה "בממוצע" עלולה לא לתאום לשעות העבודה בפועל ואולם זו טבעה של אומדנה. התובע יכול היה למנוע הליך האומדנה אילו היה ממציא רישום מסודר של שעות העבודה שהושקעו בפועל – משלא עשה כן הרי אין אלא להעריך היקף שעות העבודה וכך אכן ייעשה.

היקף שעות העבודה הממוצע אותו יש לקבוע הוא 30 שעות עבודה לכל הליך ערעור, זאת למעט הליך אחד אותו אפילו התובע תמחר בהיקף של חמש שעות עבודה בלבד. היקף של 30 שעות עבודה כאמור מביא לשכר טרחה בסך של \$3,000 בצירוף מע"מ בגין כל אחד מההליכים החוזרים ונשנים אשר סביר שניהולו של האחד תרם למשנהו.

הערת מעבר – משנקבע היקף שעות עבודה של 30 שעות לכל תיק בו פעל התובע להסרת פסילתו, יש לפנות ולדון בכל אחד משמונת התיקים. על כך בסעיפים 12 עד 18 להלן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

12. הליך ראשון מבין שבעה – שומרי אמונים נ' הרב וירצברגר

12.1. בעניין זה התובע אינו דורש שכר טרחה אלא מתייחס לכך שנאלץ להגיש ערעור לבית הדין הרבני הגדול ובסיוע בית הדין הרבני הגדול הועבר ההליך להרכב אחד.

12.2. אין חולק על כך שלתובע אין כל אסמכתא ממנה ניתן ללמוד על היקף שכר הטרחה לו הוא זכאי. התובע עותר בעניין זה לפיצוי בגין היקף השעות שהשקיע אותם הוא מעריך ב-30 שעות, מכאן בהתאם לתעריף של \$200 לשעה עותר התובע לפיצוי בסך של 6,000 \$.

12.3. יש לזכות את התובע בתשלום בגין 30 שעות עבודה, כאמור בסעיף 11 לעיל; כל שעת עבודה תתומחר בסך של \$100, כאמור בסעיף 7 לעיל. מכאן – התובע זכאי לפיצוי בסך של 3,000 דולר בצירוף מע"מ (= 30 שעות X \$100).

13. הליך שני מבין שבעה – דויטש נ' נביאי

13.1. התובע עותר לתשלום בסך \$7,000 בגין 35 השעות שהשקיע להערכתו בערעור שהגיש בקשר לפסילתו.

13.2. גם בהליך זה לתובע אין כל רישום מדויק של שעות העבודה או רישום בכלל וטענתו מבוססת על הערכה בלבד.

13.3. יש לזכות את התובע בתשלום בגין 30 שעות עבודה, כאמור בסעיף 11 לעיל; כל שעת עבודה תתומחר בסך של \$100, כאמור בסעיף 7 לעיל. מכאן – התובע זכאי לפיצוי בסך של 3,000 דולר בצירוף מע"מ (= 30 שעות X \$100).

14. הליך שלישי מבין שבעה – הועד הכללי נ' בית הרב

14.1. התובע מצייין כי קיבל את שכר טרחתו בגין ההליך ואולם עותר לתשלום בגין שעות העבודה אותן השקיע והקדיש בשל פסילתו. התובע העריך את היקף השעות שהשקיע בתיק זה ב-100 שעות ועל כן עותר לתשלום בסך 20,000 דולר, לפי תעריף של \$200 לשעת עבודה.

14.2. גם בהליך זה לתובע אין כל רישום מדויק של שעות העבודה בפועל או רישום בכלל וכדבריו בחקירה הנגדית במסגרת הליך שמיעת הראיות - "זה שוב הערכה שלי. זה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

תיק שקשור לתל אביב ועבר לבית הדין הרבני פה. היו לי כמה ימים של נסיעות ירושלים-תל אביב סביב אותו תיק. היו כמה וכמה פגישות עם לקוחות. וזה היה הערכה שלי."

14.3. יש לזכות את התובע בתשלום בגין 30 שעות עבודה, כאמור בסעיף 11 לעיל; כל שעת עבודה תתומחר בסך של \$100, כאמור בסעיף 7 לעיל. מכאן – התובע זכאי לפיצוי בסך של 3,000 דולר בצירוף מע"מ (= 30 שעות X \$100).

15. הליך רביעי מבין שבעה – רבין נ' בוקשפן

15.1. התובע ייצג בהליך זה ללא תמורה ועל כן לא תובע בתיק זה הפסד שכר טרחה. עם זאת עותר התובע לפיצוי בגין השעות שהושקעו בהליכי הערעור על החלטות הפסילה כנגדו. התובע מעריך את היקף העבודה שהושקעה כ-40 שעות עבודה ועל כן עותר לתשלום בסך של \$8000 לפי תעריף של \$200 לשעת עבודה. התובע מדגיש בסיכומיו כי כלל לא נחקר ביחס להליך זה.

15.2. גם בהליך זה לתובע אין כל רישום מדויק של שעות העבודה בפועל או רישום בכלל.

15.3. הגם שהייצוג המקורי בהליך נעשה ללא תמורה, הרי התובע זכאי לתמורה בגין הערעור שנכפה עליו. יש לזכות את התובע בתשלום בגין 30 שעות עבודה, כאמור בסעיף 11 לעיל; כל שעת עבודה תתומחר בסך של \$100, כאמור בסעיף 7 לעיל. מכאן – התובע זכאי לפיצוי בסך של 3,000 דולר בצירוף מע"מ (= 30 שעות X \$100).

16. הליך חמישי מבין שבעה – הרב שלמה ליכטיג נ' קרית חינוך

16.1. התובע ציין כי קיבל את שכר טרחתו בגין הליך זה ואולם שכר הטרחה לא כלל את הליכי הערעור בפני בית הדין הרבני הגדול. התובע מעריך את היקף העבודה בגין הליכי הערעור ככזו שארכה 70 שעות עבודה ועל כן עותר לתשלום בסך של \$14,000 לפי תעריף של \$200 לשעת עבודה. התובע מדגיש בסיכומיו כי כלל לא נחקר ביחס להליך זה.

16.2. גם ביחס להליך זה לתובע אין כל רישום מדויק של שעות העבודה בפועל או רישום בכלל.

16.3. יש לזכות את התובע בתשלום בגין 30 שעות עבודה, כאמור בסעיף 11 לעיל; כל שעת עבודה תתומחר בסך של \$100, כאמור בסעיף 7 לעיל. מכאן – התובע זכאי לפיצוי בסך של 3,000 דולר בצירוף מע"מ (= 30 שעות X \$100).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

17. הליך שישי מבין שבעה – פרקוביץ נ' בידרמן

17.1. התובע ציין כי ייצג בהליך זה ללא תמורה ושכך לא עתר לחיוב בשכר טרחה. עם זאת ציין התובע כי הוא דורש תמורה בגין הליכי ערעור בשל פסילתו. התובע מעריך את היקף העבודה בגין הליכי הערעור ככזו שארכה 70 שעות עבודה ועל כן עותר לתשלום בסך של \$14,000 לפי תעריף של \$200 לשעת עבודה. התובע מדגיש בסיכומיו כי כלל לא נחקר ביחס להליך זה.

17.2. גם ביחס להליך זה לתובע אין כל רישום מדויק של שעות העבודה בפועל או רישום בכלל. גם כאן ייאמר כי העובדה שהתובע ייצג בהליך ללא תמורה אינה גורעת מחבות המדינה לפצותו בגין עבודה שבוצעה מעבר לייצוג הרגיל ואשר נובעת מפעולות ההחרמה של בית הדין הרבני.

17.3. יש לזכות את התובע בתשלום בגין 30 שעות עבודה, כאמור בסעיף 11 לעיל; כל שעת עבודה תתומחר בסך של \$100, כאמור בסעיף 7 לעיל. מכאן – התובע זכאי לפיצוי בסך של \$3,000 דולר בצירוף מע"מ (= 30 שעות X \$100).

18. הליך שביעי מבין שבעה – סבוראי נ' פרידמן

18.1. התובע מציין כי טיפל בתיק זה בהתנדבות ועל כן אינו תובע הפסד שכר טרחה. עם זאת עותר התובע לפיצוי בגין 5 שעות עבודה שהשקיע בהכנת בקשות שונות לרבות ערעור על החלטת הדיין שיינפלד. בגין אותן 5 שעות עבודה עותר התובע לפיצוי בסך של \$1000, לפי תעריף של \$200 לשעת עבודה.

18.2. המדינה מפנה לכך שההליך הוא אחד מהליכי "הועד הכללי" אשר לא ברור מי סיכם עם התובע לייצוג לגביו. עוד טענה המדינה כי הועד הכללי ידע לשלם לתובע ישירות גם כאשר לא התבקש לכך אישור מבית הדין. מנגד מציין התובע כי ההליך הוא אכן אחד מהליכי "הועד הכללי" ואולם במקרה לא ייצג התובע את הועד הכללי.

18.3. גם ביחס להליך זה לתובע אין כל רישום מדויק של שעות העבודה בפועל או רישום בכלל. גם כאן ייאמר כי העובדה שהתובע ייצג בהליך ללא תמורה אינה גורעת מחבות המדינה לפצותו בגין עבודה שבוצעה מעבר לייצוג הרגיל ואשר נובעת מפעולות ההחרמה של בית הדין הרבני.

18.4. כך או כך, משעתר התובע לתשלום בגין 5 שעות עבודה ומשקבעתי כי ממוצע החיוב יעמוד על 30 שעות עבודה – הרי בוודאי יש לזכותו בגין אותן חמש שעות שבתביעתו, אך בתעריף של \$100 לשעה כאמור בסעיף 7 לעיל. אשר על כן התובע זכאי לפיצוי בסך של 500 דולר בצירוף מע"מ (= 5 שעות X \$100).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

חלק רביעי – יישום וקביעת הפיצוי ביחס לשבעה הליכים נוספים ללא מכנה משותף (הליכים שמיני עד ארבעה עשר)

19. הליך שמיני - כנסת יצחק נ' איתרי חדרה

19.1. התובע מציין כי ייצג בהליך זה ללא תמורה ומשכך אינו תובע הפסד שכר טרחה צפוי. עם זאת התובע עותר לחיוב המדינה בגין השקעת זמן עודף בהליך, בשל פסילתו מייצוג. לטענת התובע – אלמלא פסילתו לא היה מושקעות שעות עבודה עודפות אותן הוא מעריך בהיקף של 50 שעות ועל כן עותר לתשלום בסך 10,000 דולר, לפי תעריף של \$200 לשעת עבודה. התובע מדגיש בסיכומיו כי כלל לא נחקר ביחס להליך זה.

19.2. גם במקרה זה אין כל רישום שעות עבודה. אך יותר מכך – במקרה זה התובע לא פירט מה הן אותן עבודות עודפות שנעשו בשל החלטת הפסילה. כלומר, לפנינו הליך אשר מלכתחילה ייצג בו התובע ללא תשלום; להבדיל ממקרים בהם התייחס התובע לעבודה נוספת כגון הליך ערעור, הרי במקרה זה העבודה הנוספת הנטענת כלל לא הוכחה.

19.3. משלא הוכחה העבודה הנוספת ואף לא 'ניתנו בה סימנים' על מנת שניתן יהיה לזהותה הרי אין מקום לזכות את התובע בדבר.

20. הליך תשיעי - חמו נ' זעפרני

20.1. בהליך זה נפסל התובע כבר בתחילתו עוד בטרם סוכם שכר טרחה בינו לבין לקוחו. התובע טוען להפסד הכנסה עקב סיום ההתקשרות בסך של \$4000. לעניין זה העיד התובע בחקירתו הנגדית במועד שמיעת הראיות כך (ההדגשות לא במקור):

ת: "טרם סיכמנו. אין לי הסכמי שכר טרחה".

ש: "לפי מה אתה מעריך שזה 4,000 דולר. מה ההבדל פה".

ת: "האינדיקציה התיק הזה להבדיל מהתיקים האחרים, אני חשבתי רק על הערכה של תיק. כלומר היה איזה שהיא בעיה כלכלית בעיה כספית בין אנשים, ובסוף זה לא התפתח בכלל תיק. זה נגזר בשלבים הראשונים. היה לי פגישה עם אנשים, והיה בקשה לבית הדין. הופעתי לדיון. אני עשיתי הערכה מינימלית כ- 4,000 דולר."

ובהמשך נשאל התובע וענה:

ש: "למה פה זה לא לפי שעות."

ת: "לא היה פה פעילות עודפת או משהו כזה. היה נסיון לקבל תיק. בית הדין מיד אומר לי.. אני לא חושב שהיתה בכלל הופעה לבית הדין. אני חושב שאני

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

העברתי מסמך ואז קיבלתי תשובה שאני לא יכול לייצג. זה לא היה כרוך בכלום

מעבר ללימוד התיק. מעבר לזה עשיתי והערכתי את זה ב-4,000 דולר".

כלומר – התובע לא עותר לשכר עתידי אלא להוצאות לימוד התיק אותם העריך בסך של \$4,000, אשר נמנעו ממנו.

20.2. המדינה טענה כי כלל לא היתה התקשרות בין התובע לבין הלקוח וכן מנגד טענה כי לא הובהר מדוע הלקוח, מר זעפרני לא מיצה את הליכי הערעור כנגד פסילת התובע. שתי טענות נוגדות אלה יידונו בפסקאות הבאות.

20.3. אין לקבל טענת המדינה כנגד הלקוח, מר זעפרני אשר לא מיצה הליכי ערעור ביחס לפסילת התובע, כך בכלל וכך בעיקר לאחר שנקבע כי המדינה עוולה כלפי התובע כאשר זה נחשף לפעולות ההחרמה ללא כל מגן ופתרון מצידה. אין להאשים את התובע על כך שלקוחו העדיף לא לערער ולנקוט בהליכים משפטיים על מנת להתמודד עם החרם ממנו סבל התובע.

20.4. בוודאי אין לקבל טענת המדינה לפיה מר זעפרני לא היה לקוחו של התובע. אין לקבל טענה זו שכן אילו התובע אכן לא היה המייצג של מר זעפרני הרי ממילא לא היה נפסל מלייצג. ודוק, לא ניתן לפסול מייצג מי שאינו מייצג כלל. למותר לציין שאם מר זעפרני אינו לקוחו של התובע הרי גם לא ניתן להלין עליו על כך שלא מיצה את הליכי הערעור.

20.5. ביחס לסכום הנתבע, הרי אין בידי בית המשפט כלים לקבוע שכר הטרחה הנכון לצורך לימוד התיק. אף לא הוצגה כל חוות דעת לעניין זה. כל אשר בידי בית המשפט הוא פעולת ההחרמה של בית הדין הרבני וטענה לפיה עלות לימוד התיק היא \$4,000. נותר אפוא למצוא "עוגן" לעריכת אומדנה להיקף שכר הטרחה. על כך בפסקה הבאה.

20.6. בקביעת שכר הטרחה לו זכאי התובע ניתן להתייחס לכך שנקבע כבר לעיל כי הערכת התובע ביחס לעלויות כפולה מהסכום בו יש לזכותו. כאשר התובע עתר לתשלום שכר טרחה בתעריף שך \$200 לשעה, נקבע כי יש להעמיד את שכר הטרחה על הסך של \$100 לשעה. על בסיס ההערכה הכפולה בתחשיב שכר הטרחה לשעה, יש להתייחס גם להערכת התובע ביחס לעלות עבודת לימוד התיק כאל הערכה שסכומה כפול מהסכום בו יש לזכות את התובע.

20.7. לסיכום - אשר על כן בגין הליך זה יש לזכות את התובע בתשלום הסך של \$2,000 בצירוף מע"מ.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

21. הליך עשירי - הקדש פורת יוסף (יוחננוף) נ' ראובן כהן

21.1. התובע מציין כי נטל את ייצוגו של הלקוח, חולה נפש מאושפז, ללא תמורה. התובע מציין שכתוצאה מפסילתו התנהל ההליך בבית משפט השלום ובבית המשפט המחוזי. עוד לדברי התובע אכן הסכים לייצג בחינם בבית הדין הרבני ואולם בגין ניהול ההליך בבית משפט השלום והמחוזי הוא דורש את שכרו. התובע מדגיש בסיכומיו כי כלל לא נחקר ביחס להליך זה.

21.2. התובע מעריך את העבודה שהשקיע בהיקף של 200 שעות ועותר לתשלום שכר טרחה בסך של \$ 40,000 לפי תעריף של \$200 לשעת עבודה. יודגש כי גם בעניין זה לא הציג התובע כל תחשיב שעות עבודה.

21.3. במלוא הכבוד אין להיעתר לתביעה ברכיב זה. אין מקום לקבל טענה לפיה עורך דין מייצג ללא תמורה אך למעשה הוא עותר לתמורה מהמדינה. לעניין זה יובאו הדברים הבאים:

- ראשית - ניתן להעריך את התובע על כך שהסכים לייצג ללא תמורה לקוח שכפי שתואר הוא חולה נפש. לצד ההערכה הרי משנפסל התובע מייצוג לא הוכח כי קמה לו חובה לייצג את לקוחו, בוודאי לא קמה חובה לייצג ללא תמורה. התובע ידע היטב לנהל הליכי ערעור על פסילתו, גם בהליכים ללא תמורה, ואכן תבע תשלום בגין הליכים אלה. עם זאת, במקרה זה לא עותר התובע לתשלום בגין הליכי ערעור כלשהם, אלא לתשלום בגין כלל שכר הטרחה אשר ממילא ויתר עליו. ובמילים פשוטות – גם אם נקבל את גרסת התובע שאינה נקיה מספקות, הרי אין מדובר בעבודה שנכפתה עליו או בשכר טרחה שנמנע ממנו, אלא עסקינן בדרישת תשלום עבור מלוא העבודה שביצע תחת אצטלה של "עבודה ללא תמורה".

- שנית – גם לגופו של ענין לא הוכיח התובע במה הייצוג בבתי המשפט האזרחיים גרמו לעבודה ולעלות נוספת על הייצוג בבית הדין הרבני. ודוק, גם בבית הדין הרבני היה על התובע להשקיע מעבודתו כך שלכל היותר היה התובע זכאי להפרש העבודה העודפת בגין הייצוג בבתי המשפט האזרחיים והפרש זה לא הוכח.

21.4. לסיכום - לאור האמור לעיל אין לזכות את התובע בפיצוי בגין הליך זה.

22. הליך אחד עשר - ישיבת הר"ן נ' אונגוואר

22.1. התובע מציין כי ייצג את ישיבת הר"ן בסכסוך בין שתי עמותות בשאלת הבעלות במקרקעין בירושלים ששטחם כ – 11 דונם. לדברי התובע שוויים של מקרקעין אלה עולה על הסך של 10,000,000 דולר. לדברי התובע, אשר נתמכו אף על ידי ראש ישיבת

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

הר"ן, סוכם כי שכרו יעמוד על הסך של 3% בצירוף מע"מ משווי המקרקעין ולא פחות מסך של \$ 100,000 בצירוף מע"מ.

22.2. ההליך התנהל במשך שנים בבית הדין הרבני האזורי בירושלים וכאשר הגיע להרכב שפסל את התובע פוטר זה על ידי העמותה. לעניין זה העיד התובע בחקירתו הנגדית בשלב שמיעת הראיות כך:

"תוחלת החיים של התיק היא ארוכה. אני טיפלתי יותר מ-10 שנים. התיק היה רדום כמה שנים. אב בית הדין שטיפל בתיק נפטר והייתה בעיה עם ההרכב האחר ואז מה שקרה, אחרי תקופה היו לנו ישיבות ארוכות עם הרבה עדים, שגם הגיעו מחו"ל ואז בעיצומם של ראיות הללו הלך לעולמו אב בית הדין, התיק היה רדום מדי פעם שלחנו תזכורות. וביום אחד פתאום קיבלנו צו מבית הדין של הרב שיינפלד שפתאום הוא עושה מהפכה בתיק שהוא בכלל לא טיפל בו. כשפניתי לבית הדין ושאלתי מה קורה, אז אמרו לי שאני מפוטר".

גם ראש ישיבת הר"ן העיד בהליך ותמך בגרסת התובע. ראש הישיבה, הרב צבי וייספיש, אישר בתצהירו כי סוכם שכר טרחה בשיעור של 3% משווי הקרקע ולא פחות מסך של \$100,000 בצירוף מע"מ וכלשון סעיף 4 לתצהירו - "סוכם בין העמותה לבין עו"ד שטוב ששכר טרחתו ישולם בסוף ההליכים וכי הוא יעמוד על שלושה אחוזים בצירוף מע"מ משווי המקרקעין אם התביעה תסתיים בהצלחה, אך הוא לא יפחת מ-100,000 דולר בצירוף מע"מ".

בחקירתו הנגדית אישר הרב צבי וייספיש כי שווי המקרקעין עמד על הסך של כ-10 מיליון דולר. עוד ציין הרב וייספיש שלאחר פסילת התובע נאלצה העמותה לפטרו ושכרה עו"ד אחר. לדברי הרב וייספיש, ישיבת הר"ן לא שילמה לתובע דבר הן מכיוון שסברה שאלמלא הפסילה היו תוצאות ההליך שונות והן מכיוון שנאלצה לשכור עו"ד אחר.

22.3. בנסיבות העניין ומשעבודה בת שנים רבות הופסקה בשל החרמה של בית הדין הרבני, הרי יש לקבל את דרישת התובע לתשלום הסך של \$ 100,000 בצירוף מע"מ. ביחס לכך יובאו הדברים הבאים:

(א) ראשית – שכר הטרחה שהוסכם הוצג על ידי הרב צבי וייספיש, ראש ישיבת הר"ן ואין מדובר רק בטענה בעלמא של התובע;

(ב) שנית – אין מדובר במקרה בו הליך נפסק עוד בטרם החל אלא בהליך שנמשך שנים ארוכות עד אשר הגיע להרכב הדיינים אשר החרים את התובע פעם אחר פעם. מכאן אין להתעלם מהעבודה רבת השנים.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

(ג) שלישית – דרישת התשלום של התובע לוותה גם בחוות דעתו של המומחה עו"ד אוסלנדר אשר חיווה דעתו לפיה שכר טרחה מינימלי בסך של \$100,000 בצירוף מע"מ הוא סביר ונכון בנסיבות העניין. אל מול חוות דעתו של המומחה מטעם התובע לא הוצגה כל חוות דעת נגדית מטעם המדינה. חזקה על המדינה שלו הייתה יכולה להציג חוות דעת נגדית הרי הייתה עושה זאת ולא מותירה את גרסת התובע ללא מענה. התובע מדגיש בסיכומיו כי המומחה אף לא נחקר ביחס לחוות דעתו לעניין זה.

להשלמה ייאמר כי אין לקבל טענות המדינה כנגד עו"ד אוסלנדר כי אינו בגדר "מומחה". עו"ד אוסלנדר כ"עורך דין" בוודאי רשאי לחוות דעתו ביחס לשכר טרחה אותו גובים עורכי דין ונושא זה נמצא בתחום מומחיותו.

(ד) רביעית – העבודה בהליך זה אכן נמשכה שנים. התובע ייצג את ישיבת הר"ן עד אשר הוחלף ההרכב והתובע הוחרם פעם נוספת. נכון הוא שלא הוכח שהתובע דרש תשלום כלשהו במשך השנים הרבות בהן ייצג את ישיבת הר"ן ואולם דווקא השנים הרבות שחלפו ללא דרישת תשלום מלמדות שלתובע אכן ציפה לתשלום עם תום הטיפול בהליך ותשלום זה נמנע ממנו בשל ההתנהלות החמורה כנגדו. דרישת הסך של \$100,000 עולה בקנה אחד עם ייצוג משפטי במשך שנים ארוכות, עם חוות הדעת של המומחה מטעם התובע וכן עם העדר כל חוות דעת נגדית מטעם המדינה.

(ה) חמישית – נתתי דעתי לטענה לפיה שווי המקרקעין לא הוכח. במלוא הכבוד אין בטענה זו כדי לשנות בענייננו שכן התביעה לשכר טרחה אינה כנגזרת של שווי המקרקעין אלא כשכר טרחה מינימלי שהוסכם בין הצדדים.

22.4. לסיכום - לאור האמור לעיל יש לזכות את התובע בפיצוי בסך בש"ח של \$100,000 בצירוף מע"מ בגין ההליך שעניינו ישיבת הר"ן נ' אונגוואר.

23. הליך שניים עשר - דיוויס נ' מרצבך

23.1. התובע ייצג, לדבריו, קבוצת אנשים שטענה לזכויות בנכס הנמצא במרכז שכונת מאה שערים בעיר ירושלים. הנכס הוגדר כ"רב ערך" וסוכם כי שכר הטרחה יעמוד על הסך של \$70,000 בצירוף מע"מ.

23.2. התובע פירט בתצהירו כי התיק ממשיך ומתנהל בבית המשפט ואולם לקוחותיו מסרבים לשלם מלוא שכר הטרחה שהוסכם למעט הסך של \$15,000 בצירוף מע"מ אותו שילמו. מכאן טוען התובע כי הוא זכאי לפיצוי בגובה הפסד השכר בסך של \$55,000 (= \$15,000 – \$70,000).

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

23.3. לדברי התובע טענת לקוחותיו היא "שהשכר סוכם בהתייחס לבירור בבית הדין הרבני שם היו יכולים לבסס זכות לבעלות בקרקע והיה להם סיכוי סביר שעמדתם תתקבל. לעומת זאת המירב שניתן להשיג על פי הדין הכללי בבית המשפט הוא זכות שימוש בנכס". עוד טוען התובע כי לקוחותיו "מוסיפים וטוענים כי אלמלא פסילתי על ידי הדיין שיינפלד לא היה התיק מועבר מלכתחילה לבית המשפט ובוודאי הם לא היו נאלצים להסכים להעברה כזו שגורעת מסיכוייהם".

23.4. אין מקום לקבל את דרישת התובע בגין הליך זה וזאת מהנימוקים הבאים:

(א) ראשית – כל טענות התובע מבוססות אך ורק על תצהירו ועדותו. גם במקרה זה לא הוצג כל מסמך ואפילו לא תצהיר מטעם לקוחות התובע. ויודגש – בעניין זה אין די בקביעת השכר הראוי בדרך של אומדנה. בעניין זה על התובע להוכיח כי אכן קיבל אך ורק הסך של \$15,000 וכן להוכיח הגרסה לפיה לקוחותיו מתחמקים מהשלמת שכר הטרחה בשל העברת ההליך מבית הדין הרבני.

(ב) שנית – הפיצוי הכספי ייקבע על מנת להיטיב את נזקיו של התובע בגין החרמתו ולא על מנת להשלים שכר טרחה שלקוחותיו מתחמקים מלהעבירו. מצג הדברים כפי שהובא על ידי התובע עצמו הוא כי סיכם עם לקוחותיו על תשלום שכר טרחה וכי המשיך להעניק להם שירותים ולמרות כל זאת הם נמנעים מהעברת התמורה המוסכמת. הנימוקים או שמא תואנות לקוחותיו של התובע לאי העברת מלוא שכר הטרחה לא הוכחו. לא הוכח גם כי התובע נקט בהליך כלשהו לגביית שכר הטרחה.

(ג) שלישית – שני הנימוקים דלעיל התייחסו למצב בו התובע אכן הוכיח כי סיכם עם לקוחותיו על תשלום שכר טרחה בסך של \$70,000 בצירוף מע"מ. אל יודגש כי התובע כלל לא הוכיח היקף שכר הטרחה שסוכם, לא הוצגו כל מסמל או ראיה משכנעת התומכת בגרסת התובע.

23.5. לסיכום - לאור האמור לעיל אין לזכות את התובע בפיצוי בגין הליך זה.

24. הליך שלושה עשר - הקדש כולל וואהלין

24.1. התובע עותר לתשלום בסך \$200,000 בגין 2,000 שעות עבודה ובהתאם לתחשיב של \$100 לשעה. התובע מציין כי השקיע בתיק זה 12 שנות עבודה כשהוא מתייחס גם לשנים שלאחר הגשת כתב התביעה.

24.2. ההליך במסגרת "הקדש כולל וואהלין" הוא הליך "הדגל" שהיווה את נקודת ההתנגשות בין התובע לבין בית הדין הרבני, ובו מחה התובע על מה שהתייחס אליו כהתייצבות בית הדין הרבני לצד אפוטרופסים של הקדש, ר' לעניין זה גם סעיף 27 להלן.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

24.3. לתמיכה בטענות התובע הובא תצהירו של הרב שמשון פוליקמן ז"ל אשר היה אחד האפוטרופסים של ההקדש. בהתאם לתצהירו סוכם עם התובע שכר טרחה כנגזרת של שעות עבודה ובתעריף של \$100 לשעה. הרב שמשון פוליקמן ז"ל נפטר עוד בטרם היה סיפק לחקור אותו על תצהירו עם זאת יש מקום להתייחס לתצהירו, בוודאי כבסיס לתחשיב שכר טרחה מוערך.

24.4. הרב פוליקמן המנוח כיהן כאפוטרופוס ב'הקדש כולל וואהלין' ומתצהירו למדים כי שירותי התובע נשכרו לטובת נקיטת הליכים משפטיים בבית הרבני הדין האזורי בירושלים. בסעיף 11 לתצהירו מצהיר הרב פוליקמן ז"ל כדלקמן: **"עם תחילת עבודתו ביקש עו"ד שטוב שכ"ט בסך של \$100 לשעה ומע"מ והסכמנו"**.

24.5. לעניין הסכום המגיע לעו"ד שטוב בגין טיפולו בעניינים המשפטיים של ההקדש הצהיר הרב פוליקמן ז"ל בשנת 2006 כך (ההדגשות אינן במקור): **"עובדה היא כי עו"ד רפאל שטוב מטפל בכל העניינים המשפטיים של ההקדש מאז 1998 ועד היום. מדובר במאות רבות של שעות עבודה וכן בכמות עצומה של מסמכים שהוכנו על ידו. לפי הערכה זהירה שעשיתי עו"ד שטוב עבד עד כה, משך של כ-9 שנים, יותר מ-700 שעות"**.

24.6. המדינה העלתה טענות לעניין שכר הטרחה המבוקש בתיק זה וכן העלתה ספק בכך שהתובע ייצג את ההקדש זאת הן לנוכח העובדה כי יפוי הכוח שהוצג בפני ביהמ"ש חתום רק על ידי שניים מתוך כלל האפוטרופסים על ההקדש כאשר אחד מהשניים הוא בעלה של אמו של התובע. עוד מפנה המדינה אל מכתב מיום 2/1/1998 החתום ע"י שישה מהאפוטרופסים ולפיו התובע לא מייצג את הכולל. משכך סבורה המדינה כי ככל שסוכם שכר טרחה ההסכמה אינה מחייבת את ההקדש וכי מדובר בעסקה פרטית.

לעניין זה נחקר והעיד התובע במסגרת שמיעת הראיות כך :

ת: **"הם דיברו איתי על התופעה. הם אמרו מה קורה שהקדש יש שני אנשים שעושים את ההקדש ולוקחים לעצמם את הרכוש וביקשו טיפול בנושא"**.

ש: **"איזה סוג של תביעה הם ביקשו ממך להגיש"**.

ת: **"אמרתי לך. הם ביקשו שיהיה טיפול משפטי שיגרום שיופסק העושה המתמשך, ויחזרו הכספים לקופת ההקדש והנכסים לקופת ההקדש"**.

ש: **"איזה תביעה הגשת"**.

ת: **"הגשתי תביעה שפירטת את העוולות שטענו להן וביקשתי את ההשבה ואת סילוקם כאפוטרופסים"**.....

ש: **"שני האפוטרופסים שפנו אליך, שחתומים על יפוי הכוח נ/1 תספר לבית המשפט מה הקשר שלך לרב לרר"**

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

ת: "מדובר באימי, שהיא התחתנה... עם אותו לרר.."

ש: "בעצם ייצגת את בעלה של אמך"

ת: "אחד מתוך הארבעה היה הבעל של אמי"...

24.7. עו"ד הרב שמעון יעקבי מטעם המדינה ציין בתצהירו (נספח ג עמ' 11 סעיף 46) כי כולל וואהלין נתבקש להודיע במסגרת ההליכים שהתקיימו בבית הדין הגדול האם התובע מייצג את הכולל. התשובה הייתה כי התובע אינו מייצג את כולל וואהלין (ההחלטות צורפו כנספח מג-מד לתצהיר).

24.8. התובע מצידו מציין כי הדיון המשפטי והמחלוקת התייחסו לכך שהאפוטרופוסים הדומיננטיים בהקדש מעלו באמון ושלחו יד בנכסי ההקדש. משכך ברור שאין מקום לצפות כי האפוטרופוסים החשודים יסכימו ליפות את כוחו של עו"ד שאמור להוקיע אותם. (ראה נספח 9 לסיכומים עמ' 32 סעיף 83).

עוד מוסיף התובע וטוען כי המבחן המכריע הוא מבחן התוצאה, ומשהוכח לדבריו בסופו של ההליך כי האפוטרופוסים שנחשדו אכן שלחו יד בנכסי ההקדש לטובתם האישית הרי שלא ניתן לטעון כי יתר האפוטרופוסים ניהלו מאבק פרטי.

24.9. יש לקבוע שהתובע אכן זכאי לפיצוי בתיק כולל וואהלין

נכון הוא שגם במקרה זה אין בפני הסכם שכר טרחה, רשומות ו/או חשבונות ו/או תשלומי ביניים. בנוסף, המדינה מפנה למכתבו של עו"ד יאראק ממנו עולה כי התובע פעל בהתנדבות (נספח ג לתצהיר התובע בסעיף 51).

עם זאת אפנה לדברים הבאים: ראשית - בפני תצהירו של הרב שמשון פוליקמן המנוח המתייחס לעבודתו של התובע; שנית - עוד ובעיקר יש לציין שטענה לפיה התובע כלל לא ייצג את כולל וואהלין אינה עולה בקנה אחד שהתובע הוחרם בתיק זה וכי הליך זה ליבה את "אש המריבה" הבווערת בתביעה מזה שנים. ודוק, לו אכן לא ייצג התובע את כולל וואהלין הרי ממילא לא ניתן היה להחרימו או לפגוע בו.

24.10. הפיצוי – 700 שעות עבודה בהתאם לתעריף של \$100 לשעה

בעת קביעת הפיצוי יש לקבוע היקף שעות העבודה וכן התעריף השעתי, על כד בפסקאות הבאות:

(א) ביחס לתעריף השעתי, הרי התובע כאמור הבהיר כי הוסכם על תעריף לפיו יקבל סך של \$100 לשעת עבודה. תעריף זה סביר, כפי שאף נדון לעיל. תעריף זה מופיע גם בתצהירו של הרב פוליקמן ז"ל. משכך יש לחשב התשלום לתובע אכן בהתאם לתעריף זה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

(ב) ביחס להיקף שעות העבודה, בפני תצהיר הרב פוליקמן ז"ל משנת 2006 אשר הוגש על ידי התובע עצמו. בתצהיר זה נטען כי התובע השקיע עבודה בהיקף של 700 שעות במשך תשע שנים.

התובע טוען כי תשע השנים אליהם התייחס הרב פוליקמן המנוח לא כללו עבודה שהושקעה שלוש שנים לאחר מכן, ולמעשה שלוש שנים לאחר הגשת התביעה.

(ג) ביחס לשעות אותן כנטען עבד התובע לאחר הגשת התביעה – הרי אין מקום לקבוע כל פיצוי. לעניין זה ייאמרו שניים: ראשית – התביעה אינה בגדר רקמה חיה אליה ניתן לצרף מאות ולמעשה 1,300 שעות עבודה נטענות, בגין שנים לאחר הגשתה; שנית ועיקר – במלוא הכבוד, כאשר התובע כבר טרח להמציא תצהירו של הרב פוליקמן המנוח ביחס להיקף שעות העבודה וכאשר ההליך כבר היה לאחר הגשת כתב תביעה – הרי ניתן היה לצפות שהתובע יתעד את עבודתו. ובמילים אחרות, בשנת 2006 כבר ידע התובע היטב שעליו לתעד כל שעת עבודה ומשלא הציג תיעוד כאמור ולטענתו לא עשה כן, הרי אין מקום לקבל טענתו כאילו עבד 1,300 שעות עבודה נוספות מעבר לאשר הוצהר על ידי הרב פוליקמן המנוח.

24.11. לסיכום - לאור האמור לעיל יש לזכות את התובע בפיצוי בגין 700 שעות עבודה, בהתאם לתעריף של \$100 לשעה ובסך הכל – 70,000 דולר ארה"ב.

25. הליך ארבעה עשר - תיק עמותת אור ישראל נ' עמותת דגל ראובן

25.1. התובע עותר לתשלום בסך \$170,000 בגין פסילתו בתיק זה. לטענת התובע הסכם שכר הטרחה שנכרת בינו לבין עמותת דגל ראובן התייחס לתשלום סכום זה. לעניין זה אף העיד הרב אברהם כץ, יו"ר עמותת דגל ראובן.

25.2. בתצהירו של הרב אברהם כץ נרשם כי "העמותה שכרה את שרותיו של עו"ד רפאל שטוב לייצגה בכל ההליכים בינה לבין עמותת אור ישראל. סוכם ששכרו של עו"ד שטוב יהיה \$170,000, בתוספת מע"מ, כאשר השכר ישולם בפריסה חודשית...".

הרב אברהם כץ נחקר בשלב הבאת הראיות והעיד כך:

ש: "מי נקב בסכום 170,000 דולר + מע"מ זה היה שטוב או שלכם"

ת: "הוא זה שביקש זאת ממני. הוא הסביר את המהלך ואת כל הסיפור. הוא אמר שזה תשלום מתחילת ההליך ועד סופו ולא ידענו לאן זה יגיע. הוא ראה יותר ממה שאני ראיתי, ויכול להיות שגם הוא לא ראה אז שיקח 19 שנה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

25.3. המדינה מדגישה כי גם בגין תיק זה לא הציג התובע כל אסמכתא לגובה החוב וכן מוסיפה כי הייצוג בתיק זה עבר לעו"ד כהנא המייצג גם בהליך שלפני. לטענת המדינה נערכה התחשבנות כספית בגין הפניית התיקים על ידי התובע והתובע קיבל עמלה בגין העברת הטיפול לעו"ד כהנא, עמלה המוערכת בשיעור של 33% מהתמורה.

25.4. התובע טוען כי לא דרש ולא קיבל "עמלה בשיעור כזה". עוד טוען התובע כי "מי שפסל עורך דין מייצוג בתיק שלא כדין וגרם לו נזק ישיר של אבדן שכר הטרחה המוסכם אינו יכול לנכות מסכום הנזק את העמלה שקיבל עו"ד שנפסל בגין העברת התיק."

25.5. התובע אינו זכאי לפיצוי בגין תיק זה

לתמיכה בדרישת התובע עומדת גרסתו וכן תצהירו של הרב אברהם כץ. עם זאת אין לקבל גרסת התובע וזאת מהנימוקים שיובאו להלן.

(א) ראשית – בנסיבות תיק זה ניתן וצריך היה להמציא נתונים בדבר שכר הטרחה

ששולם בפועל לעו"ד אליו הועבר התיק

הדיון בתיק זה שונה מהדיון ביחס להליכים האחרים. בעוד ביחס להליכים האחרים התבסס פסק הדין על אומדנה או על תצהיר לקוחות התובע, הרי בעניינינו הטיפול הועבר כנטען לטיפולו של עו"ד אחר.

עם העברת ההליך, כנטען, לטיפולו של עורך דין אחר הרי נקל להוכיח מה היה היקף שכר הטרחה. והרי די בהעברת אישורי התשלום ששולמו בפועל על ידי עמותת דגל ראובן לעו"ד האחר על מנת להוכיח מה גובה שכר הטרחה שנמנע מהתובע. כך לא נעשה. משהוסתרה ראיה ביחס להיקף שכר הטרחה ששולם בפועל לעו"ד אחר – הרי אין לקבל טענות התובע בדבר שכר טרחה שנמנע ממנו.

(ב) שנית - אפשר ולא בכדי לא הוצג שכר הטרחה ששולם לעו"ד החליפי

- די בנימוק הראשון על מנת להביא לדחיית דרישת התובע. לצד הנימוק הראשון הרי יש להתייחס לכך שלאחר מתן פסק הדין בערעור התפרסם פסק דין בהליך שהתנהל בין התובע לבין עמותת דגל ראובן והכוונה היא לת"א (מרכז) 20517-11-13 דגל ראובן ואח' נ' דגל ראובן בע"מ ועו"ד רפאל שטוב (מיום 18/10/17, כב' הש' דפנה בלטמן קדראי).

- פסק הדין מתייחס בין היתר לתביעה שכנגד שהגיש התובע כאן ובה עתר לחייב את דגל ראובן בתשלום שכר טרחה. עוד מתייחס פסק הדין לקשר ארוך שנים עם התובע כאן ולמילים חמורות, בלשון המעטה, שנאמרו כנגד התובע על ידי הרב כץ, אותו רב כץ שהגיש תצהיר לתמיכה בגרסתו. בעיקר מלמד

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

פסק הדין כי התובע ידע היטב לערוך הסכמי שכר טרחה כתובים עם דגל ראובן ואלה אף צוטטו במסגרת פסק הדין.

- בטרם התייחסות לפסק הדין בעניין דגל ראובן ייאמר כי הזהרתי עצמי שאכן אין "לייבא" תצהירים וראיות שנמסרו בהליך אחר ולקבלם ללא היסוס בהליך שלפני. עם זאת, כאשר התובע טוען להעדר הסכם שכר טרחה וכאשר התובע טוען לכך שנמנע ממנו שכר טרחה דווקא בשל הנתבעת ובנסיבות העניין הרי מן הראוי להביא הדברים שהתגלו מקריאת פסק הדין בתביעה שבין התובע לבין דגל ראובן.

- הרשעה בלשכת ערכי הדין - במסגרת פסק הדין שבהליך בין התובע לבין דגל ראובן התברר כי דגל ראובן התלוננה כנגד התובע בלשכת עורכי הדין וכי זה הורשע לאחר הודאתו בהתנהגות שאינה הולמת עורך דין. מכאן – לא בנקל ייאמר שאלמלא הנתבעת היה התובע אכן מקבל שכר טרחה. ככל שלא קיבל.

- מחלוקת עם דגל ראובן והרב כץ - פסק הדין אף מפרט המחלוקות עם התובע ומותח ביקורת על התנהלותו, תוך התייחסות לטענות הקשות של דגל ראובן, כאשר אותו הרב כץ שמסר תצהיר בהליך שבפני הלין על התובע ואפילו טען שאילו ידע מלכתחילה מה שנודע לו בדיעבד "היה בורח". וגם מכאן – לא בנקל ייאמר שאלמלא הנתבעת היה התובע אכן מקבל שכר טרחה. ככל שלא קיבל.

- עם דגל ראובן נקשרו הסכמי שכר טרחה - פסק הדין מלמד שעם דגל ראובן דווקא נקשרו הסכמי שכר טרחה בכתב וכך למשל מצוטט הסכם משנת 2004 בו נרשם, תוך הערכת בית המשפט:

"בגין ההליכים בעניין בנייני העמותה ו/או בעניין "אור – ישראל", הננו להתחייב לשלם לך סך 10% (עשרה אחוז) (מחוק 15% - הערה שלי – ד.ב.ק) מכל תשלום ו/או חוב ו/או שכ"ד שיתקבל, בכל עת מ"אור ישראל" ו/או מכל גורם. ההתחייבות נעשתה בקניין המועיל ולפי כל שיטה והלכה לפיה ההתחייבות, גם ביחס לעתיד, מועילה. השכר הנ"ל ישולם לך עבור הכולל בגבעת שאול ו/או לכל מטרה שתחליט".

וכן צוטטה הסכמה בכתב נוספת, הפעם משנת 2010, בה נרשם:

"בגין ההליכים בתיק ה"פ 1077/09 בית משפט מחוזי בתל אביב, הנני מתחייבת לשלם לך (מלבד שכ"ט אם יפסק ע"י ביהמ"ש) סך שלושים אלף דולר (\$ 30,000) ומע"מ וזאת תוך עשרה חודשים מהיום. התחייבות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

זו היא בנוסף להתחייבות מיום י"ח שבט תשס"ד (10.2.04) והיא נעשתה בקניין...".

שני דברים למדים מהסכמים אלה: **ראשית** – בפועל נקשרו עם דגל ראובן הסכמים בכתב. אין מקום להתייחס לטענות בעל פה כאשר בפועל קיים הסכם בכתב; **שנית ועיקר** – הקשר עם דגל ראובן המשיך הרבה לאחר הגשת התביעה וגם בשנת 2010. כלומר – לא זו בלבד שהתובע לא המציא פירוט שכר הטרחה ששולם לעוה"ד האחר, כאמור בס"ק (א) לעיל – אלא התובע אף המשיך לקבל שכר טרחה מדגל ראובן.

- **התובע עתר לתשלום שכר טרחה גם מדגל ראובן** – התובע כאן הגיש תביעה שכנגד ובו עתר לתשלום שכר טרחה מדגל ראובן. בסופו של יום נדחתה התביעה. לאור תביעה זו שהופנתה כלפי דגל ראובן הדעת אינה נוחה מחיוב הנתבעת בתשלום בגין שכר טרחה נטען, שאין לו כל הוכחה.

במילים פשוטות ייאמר כי די בנימוק שבס"ק א' כדי לדחות את עמדת התובע. מעבר לכך – ספקות רבים מידי עלו מפסק הדין משנת 2017 וכרסמו באפשרות לקבוע שגרסת התובע בפני היא הנכונה.

חלק חמישי – סיכום סכום הפיצוי הממוני והתייחסות לתביעה לנזק לא ממוני

26. סכום הפיצוי הממוני – 95,250 דולר ארה"ב בצירוף מע"מ שהם 428,625 ₪ בצירוף מע"מ

26.1. ריכוז כל סכומי הנזק שנקבעו בחלק השלישי והחלק הרביעי לפסק דין זה, הוא כמפורט בטבלה שבסעיף 3 לעיל – 190,500 דולר ארה"ב בצירוף מע"מ.

26.2. סכום הפיצוי יעמוד על מחצית מסכום הנזק, כאמור בסעיף 9 לעיל. מכאן סכום הפיצוי לו זכאי התובע הוא 95,250 דולר ארה"ב בצירוף מע"מ.

26.3. שער הדולר לפיו יחושב הפיצוי הוא 4.5 ₪ לדולר ארה"ב, כאמור בסעיף 10 לעיל. מכאן סכום הפיצוי הוא **428,625 ₪ בצירוף מע"מ (=95,250 X 4.5)**.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

27. תביעה בגין פגיעה בשם הטוב והמוניטין וכן תביעה לפיצוי בגין עגמת נפש

27.1. פגיעה בשם הטוב ובמוניטין

(א) התובע עותר לפיצוי בגין פגיעה בשם הטוב ובמוניטין. הנתבעת מציינת כי רכיב המוניטין נמחק מכתב התביעה לבקשת התובע וכן לא בא לידי ביטוי במהלך ניהול התיק ואין להידרש אליו בתביעה זו.

(ב) לגופו של ענין, אין מקום להתייחס לרכיב זה בתביעה שכן הוא כלל לא הוכח. לא הוצגה כל חוות דעת, לא הוצגו נתוני הכנסות וממילא לא נצפתה ירידה בהכנסות. לא הוכח דבר.

להרחבה לעניין הוכחת מוניטין או פגיעה בשם הטוב ר' למשל ע"א 3136/17, פקיד שומה רמלה נ' פליינג קרגו בע"מ (מיום 20/3/19, כב' השי' נ' סולברג, י' אלרון וע' גרוסקופף) וכן ע"א 749/13, תדיראן בע"מ נ' פקיד השומה למפעלים גדולים (מיום 22/7/2015 - כב' השי' מ' נאור, ס' גיבראן וא' חיות).

27.2. פיצוי בגין עגמת נפש

(א) פסק הדין הראשון וכן פסק הדין שבערעור מלמדים עד כמה חמורה הייתה ההתנהלות כלפי התובע. כב' השופטת אביגיל כהן קבעה כי "נוצר בפועל חרם" אשר מנע מעו"ד שטוב לייצג לקוחות בענייני ממונות וענייני הקדשות – עניינים בתחום מקצועיותו". עוד קבעה כב' השי' א. כהן כך (ההדגשות לא במקור): "אודה, כי גם כשנחשפתי אני להשלכתו של ה"חרם" אשר היווה בפועל "חרם", גם אם ישנו רצון מצד הנתבעת להמעיט בחומרתו, סברתי כי המקרה לא טופל באופן מערכתי בצורה הולמת וראויה".

(ב) גם בית המשפט המחוזי התייחס לאותו "חרם" שהוטל על התובע וקבע (כב' השופטת י. שבח) כך: "עונש החרם בהלכה הוא חמור ביותר ומשמעותו הרחקת אדם מן הציבור. התלמוד מבחין בין חרם לנידוי, וחרם הוא העונש החמור מביניהם, והוא מוטל רק כאמצעי אחרון... בהאי עידנא, בימינו אלו, כשקמה מדינת ישראל, ולרשות השופטים והדיינים עומדת מערכת חקיקה מסודרת, הכוללת גם אמצעי ענישה ואכיפה, אין עוד מקום לנידויים ולחרמות, ומן הדין שאלו יעברו ויתבטלו מן העולם".

(ג) מעט על ההתייחסות אליה זכה התובע ניתן ללמוד מהאופן בו התייחס בית הדין הרבני האזורי אשר החריס את התובע דווקא אל בית הדין הגדול, כאשר זה קבע החלטה שונה מדעת בית הדין האזורי. לא ניתן שלא להשתומם מפניית בית הדין האזורי במכתב אישי אל נשיא בית הדין הגדול, מכתב אשר מתחיל במילים:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

"הובאה לפנינו החלטת ביה"ד הגדול מיום כג אייר תשס"ב בענין כולל וואהלין ואנו עומדים תמהים ומשתוממים"

בהמשך אותו מכתב מלינים הדיינים בבית הדין האזורי על "התנהלות ביה"ד הגדול מחוץ לכל מסגרת חוקית והלכתית" ואף תוהים "כיצד זאת לוקח לעצמו ביה"ד הגדול סמכויות להחליט ולפסוק בלא שלצדדים תהיה זכות ערעור על פסה"ד".

דייני בית הדין הרבני מעלים טענות שונות כנגד החלטת בית הדין בערעור וסגנון הטענות הוא כדלקמן (ההדגשות לא במקור): "פרט נוסף, האם יודע ביה"ד הגדול שכולל וואהלין מתנהל במסגרת עמותה וההקדשות הם רק חלק מפעילותה? באיזו סמכות מחליט ביה"ד הגדול לפטר את חברי הנהלת העמותה?" ועוד כהנה וכהנה.

עוד נרשם במכתב הוא "ניתן להביא עוד דוגמאות רבות של טעויות גסות בפסה"ד ולא כאן המקום לפרטם. מה שמקומם אותנו ביותר הוא הידיעה שעמל של כארבע שנים עלול לרדת לטמיון". ואם לא די בכך מוסיפים דייני בית הדין האזורי, כנגד בית הדין הגדול כך:

"מוזר שמי שמפריעים לנו בעבודתנו בדרכים שונות הם דווקא חברי ביה"ד הגדול ואפשר לצערנו להביא לכך דוגמאות רבות"

כך נכתב. לסיום ייאמר כי בית הדין האזורי הודיע "אנחנו מכל מקום מודיעים לכת"ר בזה שאין בדעתנו לפעול לפי החלטה זו...".

(ד) כאשר רואים כיצד התייחסו דייני בית הדין הרבני שהחרימו את התובע כשנשאו עיניהם מעלה אל בית הדין הגדול, ניתן להבין את משמעות החרם שחש התובע מאותו בית דין רבני. בנסיבות אלה ותוך שכבר נקבע כי התובע אכן סבל מחרם, הרי יש מקום לפצותו בגין עגמת הנפש שנגרמה לו.

(ה) הלכה היא שדרישת פיצוי בגין עגמת נפש לא תתקבל בנקל אך ככל שתתקבל הרי אינה זקוקה להוכחה נפרדת. במסגרת השיקולים לקביעת פיצוי יש להתייחס למהות הפגיעה, עצמתה וכן לשאלה האם נעשתה בזדון וכבר נקבע כי ראוי שייפסקו פיצויים "במצבים חריגים בהם מדובר בהפרה בוטה של יחסי אמון או של יחסי תלות, במצבים של זדון, או במצבים של התנהגות מעליבה או פוגענית במיוחד... - ע"א 4232/13 אנגלו סכסון סוכנות לנכסים בע"מ נ' אלי בלום (מיום

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 35927-06 רפאל שטוב, עו"ד נ' מדינת ישראל – הנהלת בתי הדין הרבניים

29/1/2015). להרחבה ר' גם ע"א 3807/12 מרכז העיר אשדוד ק.א בע"מ נ' שמואל שמעון (מיום 22/1/2015) וכן ע"א 6884/09 הראל חברה לביטוח בע"מ נ' אהוד ירדני (מיום 17/8/10).

באשר לסכום הפיצוי, הרי ניתן לעשות שימוש במפתח הפיצוי שנקבע בפרשת אנגלו סכסון נ' בלום הנזכר לעיל. באותו ענין נקבע כי סכום הפיצוי בגין עגמת נפש יעמוד על 20% מהפיצוי הממוני שנפסק לתובע. נתתי דעתי לכך שפסק הדין בעניין אנגלו סכסון נ' בלום עסק בתביעה חוזית ובענייננו התביעה היא תביעה נזיקית ואולם לצורך קביעת מפתח הפיצוי בהחלט ניתן לעשות שימוש בכלל שנקבע ובשיעור של 20% כאמור לעיל.

(ו) בהינתן העובדה שכלל הפיצוי הממוני לו זכאי התובע עומד על סך של 428,625 ₪ בצירוף מע"מ – אזי הפיצוי בגין עגמת נפש יועמד על הסך של 85,725 ש"ח. אין צורך לחצות פיצוי זה ולחלקו לשניים, שכן מלכתחילה חושב הפיצוי בשיעור של 20% ממחצית הנוזק.

חלק שישי – סוף דבר

28. סוף דבר וחיוב הנתבעת

לאור כל האמור לעיל אני מחייב את הנתבעת כדלקמן:

(א) כפי שמרוכז בסעיף 26 לפסק הדין - בתשלום הסך של 428,625 ₪ בצירוף מע"מ ובתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 13/6/2006, מועד הגשת התביעה ועד למועד התשלום בפועל;

(ב) כאמור בסעיף 27 לפסק הדין - בתשלום הסך של 85,725 ₪ בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום 13/6/2006, מועד הגשת התביעה ועד למועד התשלום בפועל;

(ג) בתשלום הוצאות משפט ושכר טרחת עו"ד בסך כולל של 75,000 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית ממועד פסק דין זה ועד למועד התשלום בפועל.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשע"ט, 28 אפריל 2019, בהעדר הצדדים.

אביים ברקאי, שופט